

Sisällysluettelo

Talletussuoja EU:n alueella vähintään 20 000 euroa – suojat vaihtelevat maittain

Suomessa toimiluvan saaneiden talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon, jonka tehtävänä on tallettajien saamisten turvaaminen, jos yksittäinen pankki joutuu maksukyvyttömäksi. Talletussuojarahasto maksaa tällaisessa tapauksessa enintään 25 000 euron suuruisen korvauksen.

Työryhmä valmistelee lainsäädäntöä pikaluotoille

Oikeusministeriö asetti työryhmän valmistelemaan pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön muuttamista.

Toiminnan ulkoistamista koskeva sääntely on uudistunut

Pankit ja rahoitusalan yritykset ulkoistavat toimintojaan voidakseen keskittyä paremmin ydintoimintoihinsa ja tehostamaan toimintaansa. Rata valvoo merkittävien toimintojen ulkoistamista, ja ulkoistamisesta on tehtävä etukäteen ilmoitus Ratalle.

Rahoitustarkastus antoi ohjeen poikkeusoloihin varautumisesta

Rahoitustarkastus antoi valvottavilleen ohjeen poikkeusoloihin varautumisesta. Rata seuraa valvontakäynneillään, kuinka pankit ovat varautuneet valmiuslaissa määriteltyihin poikkeusoloihin.

Uusi luottotietolaki varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuuden ja turvaa yksityisyyden suojan

1.11.2007 voimaan tullut uusi luottotietolaki määrittelee tarkemmin, mihin tarkoituksiin kuluttajien luottotietoja saa luovuttaa ja käyttää.

Saatavan lopullinen vanhentuminen

Vanhentumislaki määrittelee velan vanhentumisajaksi 3 vuotta ellei velan vanhentumista katkaista ennen sitä. Lopullisesti velka vanhenee ulosottokaaren mukaan 15 vuoden kuluttua.

Määräyskokoelman standardit velvoittavat ja ohjaavat

Ratan määräyskokoelman uudistustyö on loppusuoralla. Ratan vanhat ohjeet ja määräykset korvattiin standardeilla. Standardien marginaalimerkinnot kertovat, mikä on velvoittavaa ja mikä suositusluonteista sääntelyä.

Rahoitustarkastus julkaissut nyt myös englanninkielisenä selvityksensä listayhtiöiden vuoden 2006 IFRS-tilinpäätöksistä

Rata julkaisi vuoden 2006 IFRS-tilinpäätöksiä koskevan selvityksensä nyt myös englanniksi. Tarkoituksena on antaa ulkomaisille sijoittajille, listayhtiöille sekä Euroopan muiden maiden tilinpäätösvalvojille tietoa asioista, joihin Rata on kiinnittänyt huomiota omassa tilinpäätösvalvonnassaan.

Tapahtumakatsaus

Neuvonantaja Ari Voipio nimitettiin CESR-Techin puheenjohtajaksi – Ratan tutkimat arvopaperimarkkinoiden valvontatapaukset.

Talletussuoja EU:n alueella vähintään 20 000 euroa – suojat vaihtelevat maittain

Kaikkien EU:n ja ETAn alueella toimiluvan saaneiden pankkien on kuuluttava oman maansa talletussuojajärjestelmään, josta korvataan asiakkaan talletukset tiettyyn määrään saakka, jos pankki joutuu maksukyvyttömäksi. Suomessa järjestelmää ylläpitää pankkien hallinnoima Talletussuojarahasto.

Suomen järjestelmä takaa enintään 25 000 euron korvauksen. Suoja on pankki- ja tilinomistajakohtainen: jos tallettajalla on kahdessa pankissa talletuksia, molemmat talletukset ovat suojattuja 25 000 euroon saakka. Tähän tekevät poikkeuksen OP-yhteenliittymään kuuluvat pankit. Jos tallettajalla on yhteenliittymään kuuluvassa kahdessa pankissa molemmissa 25 000 euron talletukset, suoja on vain 25 000 euroa, ei 50 000 euroa.

Talletussuojarahaston maksuvelvollisuus voi tulla kysymykseen vain silloin, kun talletuspankki ei itse kykene maksamaan tallettajalle erääntyneitä ja riidattomia talletussaatavia ja Rahoitustarkastus on todennut pankin pysyvästi maksukyvyttömäksi. Rahoitustarkastuksen on tällöin tehtävä 21 päivässä päätös siitä, että Talletussuojarahasto on maksuvelvollinen. Rahaston on maksettava tallettajan saatava 3 kuukaudessa Rahoitustarkastuksen päätöksestä. Maksuaikaa voidaan painavista syistä jatkaa kolme eri kertaa, kuitenkin yhteensä enintään 9 kuukautta.

Talletussuojarahastossa on kerrytettyjä varoja tällä hetkellä noin 460 milj. euroa, mikä vastaa noin 1,2 %:a suojattavan talletuskannan määrästä. Suojattava talletuskanta oli vuoden 2006 lopussa 38,2 miljardia euroa.

Ulkomaisomisteisten pankkien talletuskorkotarjoukset ovat saaneet suomalaiset tallettajat kiinnostumaan uusista luottolaitoksista. Miten talletussuojat eroavat eri Pohjoismaiden välillä? Kysytään tätä lakimies **Raimo Husulta**.

– Talletussuojissa on paljon kansallisia piirteitä, joten kunkin pankin tarjoamaan suojaan on syytä tutustua ennen talletuksen tekemistä. Korkein suoja on Norjalla, mutta norjalaispankit eivät ole vielä tulleet suomalaisille talletusmarkkinoille.

	Valuuttamääräinen suoja	Euromääräinen suoja	Muuta huomioitavaa
Suomi		25 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> kattaa täysmääräisesti asuntokaupparat 6 kk:n ajan kattaa myös määräaikaiset talletukset
Ruotsi	250 000 Ruotsin kruunua	Noin 28 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> talletussuoja käsittää kaikki sellaiset talletustilit, joissa varat voidaan nostaa enintään yhden kuukauden irtisanomisajan puitteissa. jos asiakkaalla on oikeus nostaa milloin tahansa varoja maksua vastaan, suoja kattaa myös sellaiset talletustileillä olevat varat, joiden irtisanomisaika ylittää yhden kuukauden ajan
Tanska	300 000 Tanskan kruunua	Noin 40 425 euroa	<ul style="list-style-type: none"> kattaa täysimääräisesti asuntokaupparat 9 kk:n ajan kattaa myös määräaikaiset talletukset

			<ul style="list-style-type: none"> talletusten määrästä vähennetään velkojen määrä (nettoutus, ks. alla)
Islanti	Islanti 1,7 miljoonaa Islannin kruunua	20 887 euroa (kiinnitetty euromääräiseksi tammikuussa 1999)	<ul style="list-style-type: none"> suojan määrä voi olla korkeampi, jos Islannin talletussuoja- ja sijoittajainsuojarahaston talletussuojarahasto-osastolla on varoja suurempiin korvauksiin.
Norja	2 miljoonaa Norjan kruunua	Noin 250 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> talletusten määrästä vähennetään velkojen määrä

Tanskan ja Norjan nettoutusmallissa asiakkaan talletuksista vähennetään samalle pankille olevat vastuut eli velat ja talletussuojaa maksetaan vain näiden erotukselle.

On kuitenkin huomattava, että jos ulkomaisomisteinen pankki toimii Suomessa tytäryhtiömuodossa, tämä pankki toimii Ratan toimiluvan turvin ja suomalaisen talletussuojan piirissä. Jos pankki siirtää toimintonsa Suomessa sivuliikemuotoon, kuten Danske Bankin Sampo Pankki on ilmoittanut tekevänsä keväällä 2008, siirtyy tällainen pankki sen kotivaltion suojan piiriin. Sampo Pankin tapauksessa talletussuoja olisi tällöin Tanskan suoja.

Ulkomaisen pankin sivuliike voi hakea lisäsuojaa Suomesta

Ulkomaisen pankin sivuliike voi Suomessa toimiessaan hakea lisäsuojaa Suomen järjestelmästä. Sen on osoitettava hakemuksensa Talletussuojarahastolle, joka pyytää asiasta lausunnot Suomen Pankilta ja Rahoitustarkastukselta.

Rahaston on myönnettävä lisäsuoja, jos pankin kotivaltion suoja ei ole yhtä riittävä kuin Suomen talletussuojarahaston antamaa suoja. Jos esimerkiksi islantilainen pankki hakee lisäsuojaa Suomesta, suoja kattaisi Suomen suojan 25 000 euron ja Islannin suojan 20 500 euron välisen erotuksen.

Eduskunnassa on käsiteltävänä talletussuojaa koskevien lainsäädännön muuttaminen. Hyväksytyt muutokset merkitsisivät mm. sitä, että talletuspankit maksavat rahastolle vuoden 2008 alusta lukien vain vakavaraisuuteen perustuvan maksun ja kiinteästä maksuosuudesta luovutaan. Vakavaraisuudeltaan hyvä pankki maksaisi säännösten mukaan vähemmän.

Talletussuojarahaston säännöt vahvistaa valtiovarainministeriö. Rahaston toiminta on organisoitu Finanssialan Keskusliiton yhteyteen, ja sen asiamiehenä toimii lakimies **Pia Nevalampi**. Jäsenpankkien edustajat muodostavat valtuuskunnan, joka puolestaan valitsee hallituksen. Rahaston toiminta keskittyy kannatusmaksujen keräämiseen vuosittain sekä rahaston omaisuuden hallinnointiin. Korvaustilanteiden hallinnoiminen edellyttää käytännössä yhteistyötä viranomaisten, etenkin Rahoitustarkastuksen, kanssa.

– Terhi Lambert-Karjalainen

Lisätietoja antaa
lakimies Raimo Husu, puhelin 010 831 5282.

Työryhmä valmistelee lainsäädäntöä pikaluotoille

Oikeusministeriö asetti lokakuussa 2007 työryhmän valmistelemaan ehdotusta pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön muuttamisesta. Työryhmän työn pohjana on oikeusministeriössä laadittu arviomuistio lainsäädännön uudistamistarpeista. Tavoitteena on pikaluottoja koskevan lainsäädännön uudistaminen niiden tarjonnassa esiintyneiden ongelmien ja epäkohtien poistamiseksi.

Työryhmän tehtävänä on selvittää mm. seuraavien säännösten uudistamistarve:

- lainanhakijan luotettava tunnistaminen
- todellisen vuosikoron ilmoittaminen
- luoton myöntämisen ajankohta
- rikoslain koronkiskontasäännökset.

Työryhmän toimikausi on 22.10.2007–30.11.2008. Rataa työryhmässä edustaa lakimies Päivikki Lehto-Sinisalo.

Erillisessä lakialoitteessa ehdotetaan pikaluottoyritysten rekisteröintiä ja valvontaa Ratalle

Eduskunnalle on tehty myös kaksi pikaluottoja koskevaa lakialoitetta. Niistä toinen koskee kuluttajansuojalain muuttamista. Toisessa esitetään pikaluottoyritysten rekisteröintiä ja valvontaa Ratalle. Lakialoitteet jäänevät odottamaan oikeusministeriön asettaman työryhmän työn valmistumista.

Pikaluottoihin liittyneet epäkohdat ovat Ratan käsityksen mukaan olleet kuluttajansuojallisia tai liittyneet pikaluottoja ottaneiden henkilöiden maksuhäiriöihin ja velkaantumiseen. Pikaluottoyritysten luotonantoa valvoo kuluttajansuojanäkökulmasta Kuluttajavirasto.

Eri lainsäädäntövaihtoehdot selvitettävä

Valittavia lainsäädäntökeinoja tulee miettiä tarkkaan. Niistä päätettäessä tulee ottaa huomioon viranomaisten välinen tarkoituksenmukainen työnjako, eri lainsäädäntökeinojen vaikutusten tehokkuus samoin kuin eri lainsäädännöllisten ratkaisujen yhteiskunnalliset kustannukset verrattuina niistä saatavaan hyötyyn.

Oikeusministeriön tiedote: Pikaluottojen ongelmia selvitetään työryhmässä

Lisätietoja antaa
lakimies Päivikki Lehto-Sinisalo, puhelin 010 831 5299.

Toiminnan ulkoistamista koskeva sääntely on uudistunut

Rata on antanut toiminnan ulkoistamista koskevan standardin ja siihen liittyvän raportointistandardin. Ulkoistamisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa ulkopuolinen taho tuottaa valvottavalle toiminnon tai palvelun, jonka tämä muutoin itse suorittaisi.

Pankit ja muut rahoitusalan yritykset ulkoistavat toimintojaan muun muassa sen vuoksi, että ne voivat keskittyä paremmin ydintoimintoihinsa, kuten rahoituksen välitykseen ja sijoituspalveluiden tarjontaan. Tyypillisiä ulkoistettuja toimintoja ovat esimerkiksi tietojärjestelmäpalvelut ja monet hallinnolliset palvelut. Toimintojen ulkoistaminen ulkomaille on lisääntynyt viime vuosina.

Standardien antoon on vaikuttanut uudistunut ulkoistamista koskeva lainsäädäntö, joka perustuu merkittäville osin ns. MiFID-direktiivin kansalliseen voimaansaattamiseen. Standardissa on huomioitu myös Euroopan pankkivalvojen komitean (CEBS, Committee of European Banking Supervisors) joulukuussa 2006 julkistama ulkoistamista koskeva ohjeistus.

Rata valvoo merkittävien toimintojen ulkoistamista

Standardissa esitetään keskeiset edellytykset liiketoiminnan kannalta merkittävien toimintojen ulkoistamiselle. Toimintaa on pidettävä merkittävänä, jos virhe tai puute ulkoistamisen yhteydessä haittaa olennaisesti lakien, määräysten tai toimiluvan ehtojen noudattamista tai vahingoittaa valvottavan taloudellista asemaa tai liiketoiminnan jatkuvuutta. Standardissa mainittuja esimerkkejä merkittävistä toiminnoista ovat toimiluvanvarainen toiminta, riskienhallinnan tehtävät, sisäinen tarkastus ja keskeiset tietojärjestelmät. Sääntely ei koske muun muassa henkilöstö- ja materiaalihallintoa eikä markkinointia ja mainontaa.

Toimiluvanvaraisen toiminnan ulkoistaminen

Kaikkia valvottavia yhteisöjä koskee sääntö, jonka mukaan sijoituspalvelujen tarjoaminen voidaan ulkoistaa vain sellaiselle taholle, jolla on tarvittava toimilupa. Luottolaitos tai sijoituspalveluyritys voi kuitenkin tarjota tiettyjä sijoituspalveluita erityisen sidonnaisasiamiehen välityksellä, jolta ei vaadita toimilupaa. Tällainen asiamies voi toimia vain yhden luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen lukuun. Sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen on pidettävä julkista rekisteriä sidonnaisasiamiehistään.

Luottolaitos voi ulkoistaa muuta toimiluvanvaraista toimintaa kuin sijoituspalvelujen tarjoamista asiamiehelle tai sellaiselle taholle, jolla on toimilupa. Rahastoyhtiön sijoitustoiminnan hoitamisessa käyttämän asiamiehen taas on oltava yhteisö, joka on saanut toimiluvan ja joka on julkisen valvonnan alainen.

Riskienhallinta ja liiketoiminnan jatkuvuus eivät saa vaarantua

Tärkein ulkoistamiselle asetettava valvonnallinen vaatimus on se, että ulkoistamisen seurauksena tehokas sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät vaarannu valvottavassa. Ulkoistaminen ei myöskään saa heikentää Ratan mahdollisuuksia valvoa ja tarkastaa valvottavan toimintaa. Ennen ulkoistamishankkeeseen ryhtymistä valvottavan tulisi tehdä siihen liittyvistä riskeistä kokonaisarvio, jossa otetaan huomioon myös jo toteutetut hankkeet.

Valvottavan on myös varmistuttava palveluntarjoajan resurssien ja ammattitaidon riittävydestä sekä taloudellisesta toimintakyvystä. Jatkuvuussuunnittelussaan valvottavan on varauduttava palveluntarjoajan toimintahäiriöihin ja huolehdittava valvottavaan ja sen asiakkaisiin liittyvien luottamuksellisten tietojen suojaamisesta. Palveluntarjoajan ongelmien varalta valvottavalla on oltava valmiudet ottaa toiminto hoidettavakseen tai antaa se toisen palveluntarjoajan tehtäväksi.

Rata edellyttää, että valvottavassa on vahvistettu ulkoistamiselle asetetut toiminnalliset tavoitteet sekä määritellyt ne toiminnot, joiden ulkoistamisen voidaan katsoa olevan valvottavan toimintapolitiikan mukaista.

Merkittävistä ulkoistamishankkeista on tehtävä ilmoitus Ratalle

Valvottavan on tehtävä Ratalle ennakoilmoitus merkittävistä ulkoistamishankkeista, joissa palveluntarjoaja ei kuulu valvottavan kanssa samaan konsolidointiryhmään tai osuuspankkien yhteenliittymään. Jos ulkoistaminen kohdistuu sijoituspalvelujen tarjoamiseen, tulee ilmoitus kuitenkin tehdä myös konsolidointiryhmän sisäisistä ulkoistamishankkeista. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sopimussuhteessa tapahtuneita merkittäviä muutoksia sekä ns. ketju-ulkoistamista eli merkittävän toiminnon siirtämistä edelleen kolmannen osapuolen hoidettavaksi.

Ratalla on oikeus saada valvontatietoja palveluntarjoajalta

Valvottavan on huolehdittava, että se saa palveluntarjoajalta jatkuvasti viranomaisvalvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot ja että sillä on oikeus luovuttaa tiedot edelleen Ratalle. Ratalla on oikeus saada

tarkastettavakseen valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot palveluntarjoajan toimipaikassa. Tehokkaan tarkastustoiminnan turvaamiseksi Ratan tietojensaanti- ja tarkastusoikeutta koskeva ehto on syytä sisällyttää ulkoistamista koskevaan sopimukseen.

Katso myös

Toiminnan ulkoistamista koskeva standardi 1.6 ja siihen liittyvä raportointistandardi RA 1.6.

Lisätietoja antavat
pankkitarkastaja Tuomo Malin, puhelin 010 831 5324, ja
markkinavalvoja Esa Pitkänen, puhelin 010 831 5248.

Rahoitustarkastus antoi ohjeen poikkeusoloihin varautumisesta

Ratalla on lain suoma mahdollisuus antaa valvottavilleen ohjeita varautumisesta poikkeusoloihin, jotka on määritelty valmiuslaissa. Rata antoi tällaisen ohjeen 1.11.2007 operatiivisten riskien hallinnan standardiin (4.4b) lisätyssä uudessa luvussa (6.5). Ohje koskee niitä Ratan valvottavia, jotka ovat velvollisia varautumaan poikkeusoloihin. Ohjeessa kuvataan, mihin toimenpiteisiin valvottavan tulee ryhtyä, jotta se Ratan käsityksen mukaan täyttää velvoitteensa varautua poikkeusoloihin.

Ohjeessa mm.

- kerrotaan, mitä varautumisvelvollisuus käytännössä tarkoittaa,
- kuvataan valmiussuunnitelman sisältöä sekä
- esitetään vaatimukset keskitetyn tietojenkäsittelyn infrastruktuurille.

Ratan ohje on periaatteiltaan samanlainen kuin Vakuutusvalvontaviraston vastaava ohje vakuutusyhtiöille.

Valmiuslaissa tarkoitettujen poikkeusolojen lisäksi Ratan valvottavat ovat velvollisia varautumaan jatkuvuussuunnitelmin normaaliolojen häiriötilanteisiin esim. tietoliikenteessä ja tietojärjestelmissä. Asiakkaalle nämä häiriöt voivat näkyä esimerkiksi maksuliikenteen tai verkkopankkitoiminnan ongelmina. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma voi olla osa normaaliaikojen jatkuvuussuunnitelmaa.

Rahoitustoimialan yleiseen varautumiseen vaikuttaa nyky-yhteiskunnan pyrkimys varautua hyvin myös muihin kuin perinteisiin sotilaallisiin uhkiin. Rahoitustoimialan tulee tunnistaa oman toimintansa kannalta merkittävimmät uhkakuvat ja varautua niihin. Riskit ja uhat ovat joskus yleisiä, useita toimialoja koskettavia, tai ne voivat olla vain rahoitustoimialaan liittyviä. Uhkakuvat ovat myös vaikutuksiltaan erilaisia. Esimerkiksi tietoliikenneongelmiin varautuminen edellyttää varsin erilaisia toimia kuin pandemiaan varautuminen. Koska hyvä varautumistaso aiheuttaa myös merkittäviä kustannuksia, uhkien mahdollisia vaikutuksia ja varautumisen kustannuksia joudutaan yleensä tarkastelemaan rinnakkain.

Poikkeusoloihin varautumiseen vaikuttavat myös rahoitustoimialan kansainvälistyminen ja toimintojen keskittäminen sekä ulkoistaminen muihin maihin. Toimintojen jatkuvuutta ei tällöin voida aina turvata vain yhden maan varautumistoimin. EU-tasolla onkin pyrkimyksenä kehittää kriittisen infrastruktuurin suojaamista, johon direktiiviehdotuksen mukaan kuuluvat mm. maksujärjestelmät sekä arvopapereiden selvitys- ja toimitusjärjestelmät.

Rahoitustoimialan varautumista tukee rahoitusalan ja viranomaisten tietojenvaihto ja yhteistoiminta Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan alaisuudessa toimivassa rahoitushuoltopoolissa. Valmiussuunnitelmia testataan myös yhteisharjoituksissa.

Rata seuraa valvontäkäynneillään pankkien varautumista poikkeusoloihin

Rata aloitti syksyllä 2007 valvontäkäynnit, joiden tarkoituksena on saada käsitys siitä, kuinka pankit ovat varautuneet valmiuslaissa määriteltyihin poikkeusoloihin. Valvontäkäynneillä käydään läpi mm. valvottavan valmiussuunnittelun organisointia ja vastuita valvottavissa sekä alihankkijoiden, erityisesti IT-tuotantopalvelun tarjoajien, varautumista. Valvontäkäynnit ovat vielä kesken, ja niitä jatketaan loppuvuodesta 2007 sekä ensi vuoden aikana.

Ratan standardi Operatiivisten riskien hallinta 4.4b

Vakuutusvalvontaviraston ohje ”Ohje poikkeusoloihin varautumisesta”

Seuraavat Ratan valvottavat ovat velvollisia varautumaan valmiuslain (1080/1991) tarkoittamiin poikkeusoloihin:

- luottolaitokset ja sellaiset rahoituslaitokset, jotka pääasiallisena liiketoimintanaan tarjoavat maksukortti- ja maksamispalveluja
- rahastoyhtiöt
- ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ja sellaisten ulkomaisten rahoituslaitosten sivukonttorit, jotka pääasiallisena liiketoimintanaan tarjoavat maksukortti- ja maksamispalveluja
- arvopaperikeskus.

Varautumista koskevat rajaukset on mainittu niissä laeissa, joissa edellä mainittujen toimijoiden varautumisvelvollisuudesta on säädetty (mm. laki luottolaitostoiminnasta).

Valmiuslain (22.7.1991/1080) mukaiset poikkeusolot:

1. Suomeen kohdistuva aseellinen hyökkäys ja sota sekä sodan jälkitila.
2. Suomen alueellisen koskemattomuuden vakava loukkaus ja maahan kohdistuva sodanuhka.
3. Vieraiden valtioiden välinen sota tai sodanuhka ja sellainen sodanuhkaa merkitsevä vakava kansainvälinen jännitystilä, joka edellyttää välttämättömiä toimenpiteitä Suomen puolustusvalmiuden kohottamiseksi, sekä muu vaikutuksiltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuille kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille.
4. Välttämättömien polttoaineiden ja muun energian sekä raaka-aineiden ja muiden tavaroiden tuonnin vaikeutumisesta tai estymisestä taikka muusta vaikutuksiltaan näihin verrattavasta kansainvälisen vaihdannan äkillisestä häiriintymisestä aiheutuva vakava uhka väestön toimeentulolle tai maan talouselämän perusteille.
5. Suuronnettomuus, edellyttäen, että tilanteen hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Markku Koponen, puhelin 010 831 5389.

Uusi luottotietolaki varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuuden ja turvaa yksityisyyden suojan

Uusi luottotietolaki tuli voimaan 1.11.2007. Lakiin on koottu kuluttajien, yritysten ja yritysten vastuuhenkilöiden luottotietojen sääntely. Laissa on säännökset luottotietorekistereihin tallettavista tiedoista ja niiden säilytysajoista. Uusi laki määrittelee tarkemmin, mihin tarkoituksiin kuluttajien luottotietoja saa luovuttaa ja käyttää. Lain tarkoituksena on varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuus ja turvata yksityisyyden suoja. Kuluttajia koskevat säännökset olivat aiemmin henkilötietolaissa, ja yrityksiä koskevia säännöksiä ei ollut lainkaan.

Uuden lain mukaan tietosuojavaltuutettu valvoo myös yritysluottotietojen käsittelyä.

Luottotieto käsitetään nyt aiempaa laajemmin. Luottotietona ei pidetä lain tarkoittamassa mielessä vain pelkkiä rekisterimerkintöjä, vaan tietosisältö ja tiedon käyttötarkoitus ratkaisevat, onko kyse luottotiedosta. Luottotietona pidetään esim. maksukykyä ja maksuhalukkuutta kuvaavia seikkoja.

Oikeusministeriön tiedote: Uusi luottotietolaki voimaan 1. marraskuuta

Lisätietoja antaa
lakimies Raija Railas, puhelin 010 831 5235.

Saatavan lopullinen vanhentuminen

Vuoden 2008 alusta tulee voimaan uusi ulosottokaari, jossa säädetään velkojen lopulliseksi vanhenemisajaksi 15 vuotta. Pääsäännön mukaan maaliskuun alusta 2008 vanhenevat sellaiset velat, joihin on haettu maksutuomio ennen 1.3.1993. Sama sääntö koskee sekä päävelallista että takaajaa. Velkojat ja ulosottoviranomaiset huomioivat velan lopullisen vanhentumisen automaattisesti.

Velkajärjestely- ja velkasaneerauslainsäädäntö helpottivat osaa ylivelkaantuneista

Viime vuosikymmenellä säädetyt yksityishenkilön velkajärjestely- ja yrityksen velkasaneerauslainsäädännöt ovat omalta osaltaan helpottaneet ylivelkaisten asemaa. Samoin 2000-luvun alussa velkasovinto-ohjelma vapautti veloista ainakin osan ylivoimaisten velkojen kanssa kamppaileista henkilöistä. Yrityksistä huolimatta nämäkään keinot eivät joko tavoittaneet tai saaneet kaikkein passiivisimpia henkilöitä liikkeelle.

Uuden ulosottokaaren säännösten yhtenä tavoitteena on saada laman aikana velkaantuneet henkilöt takaisin yhteiskuntaan sen täysivaltaisiksi ja mahdollisesti jopa tuottaviksi jäseniksi.

Vaikuttaako 15 vuoden vanhenemissääntö maksumoraaliin?

Huolestuneita voidaan olla siitä, vaikuttaako tällainen lainsäädäntö ihmisten maksukäyttäytymiseen ja maksumoraaliin: ei huolta huomista – velat vanhenevat aikanaan? Suomalaiset ovat tunnetusti olleet tunnollisia velkojen maksajia.

Säädetty 15 vuoden aika on kuitenkin sen verran pitkä, ettei sen pitäisi vaikuttaa maksumoraaliin löyhentävästi. Vanhenemisaika pitenee automaattisesti 20 vuodeksi, jos velallisen lisäksi myös velkoja on yksityishenkilö tai jos velan perusteena on rikos. Lisäksi vanhenemisaikaa voidaan pidentää tietyissä laissa tarkemmin yksilöidyissä tapauksissa velkojan kanteella 10 vuodella, jos velallinen on olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksun saantia.

Sen sijaan vastuullisuutta on löydyttävä edelleenkin sekä luotonmyöntäjältä että luotonottajalta, jotta ylivelkaantumiselta vältytään tulevaisuudessa. Jos maksuvaikeuksia ilmenee, on puolin ja toisin parasta olla aktiivisesti yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta velallisen tilanne ei pääse pahenemaan.

Vanhentumislain mukaan velka vanhenee kolmessa vuodessa

Yksityisvelkojan on kuitenkin pidettävä huolta velan vanhentumisen katkaisusta, joka on tehtävä uusien velan vanhentumissääntöjen mukaan kolmen vuoden välein. Jos velasta on annettu lainvoimainen tuomio, vanhentumisaika on viisi vuotta. Laki velan vanhentumisesta tuli voimaan 1.1.2004 ja sisältää kolmen vuoden siirtymäsäännöksen. Nämä lyhyemmät vanhentumisajat eivät ole ammattivelkojille ongelmallisia – toimintamallit perinnässä ovat vain tiivistyneet.

Oikeusministeriön tiedote: Velan lopullista vanhentumista koskeva säännös voimaan vuodenvaihteessa

Listätietoja antaa
lakimies Raija Railas, puhelin 010 831 5235.

Määräyskokoelman standardit velvoittavat ja ohjaavat

Ratan sääntelyn välineenä toimii määräyskokoelma. Määräyskokoelmaan on keskitetty sekä oikeudellisesti velvoittava että suositusluonteinen, yleisohjetyyppinen Ratan norminanto.

Ratan norminannon ja määräyskokoelman uudistustyö loppusuoralla

Vuonna 2002 käynnistyi Ratan norminannon ja määräyskokoelman merkittävä uudistustyö. Erilliset arvopaperimarkkinoita ja luottolaitostointia koskevat määräykset ja ohjeet päätettiin korvata vähitellen uusilla standardeilla. Samalla määräyskokoelman rakennetta uudistettiin.

Keväällä 2007 uudistettiin määräyskokoelmassa käytössä olevia marginaalimerkintöjä lähtökohtana se, että vuosien aikana sidosryhmiltä saadut kommentit ja toiveet otetaan huomioon ja hyödynnetään standardien kirjoittajien kokemuksia.

Uudistustyö alkaa kokonaisuudessaan olla loppusuoralla. Ratan norminannossa painottuikin tulevaisuudessa voimassa olevien standardien ylläpito. Impulssi standardipäivitykselle on yleensä EU:n tai kotimaisen sääntely-ympäristön muutos, mutta myös Ratan jatkuva valvonta luo muutostarpeita. Lisäksi jatkossa etsitään toimivia käytännön ratkaisuja paremman sääntelyn periaatteen sekä sääntelyn periaatepohjaisuuden huomioon ottamiseksi.

Seuraavassa esitellään Ratan määräyskokoelman pääpiirteet.

Määräyskokoelmassa kuusi pääjaksoa

Määräyskokoelma koostuu seuraavista kuudesta pääjaksosta:

- 1 Corporate governance (hallintokulttuuri) ja liiketoiminta
- 2 Menettelytavat
- 3 Tilinpäätös ja toimintakertomus
- 4 Vakavaraisuus ja riskien hallinta
- 5 Tietojen julkistaminen
- RA Raportointi

Jokainen pääjakso sisältää sekä sääntelyn linjauksen että aihealueeseen kuuluvat standardit. Sääntelyn linjauksissa on määritelty se, mitä Rata pitää tärkeänä sääntelyssään toisaalta valvottavan ja markkinoiden sekä toisaalta valvonnan kannalta. Sääntelyn linjaukset päivitettiin keväällä 2007.

Standardien marginaalimerkinnot kertovat sitovuusasteen

Standardi on aihealueittainen määräysten ja ohjeiden kokonaisuus, joka velvoittaa tai ohjaa valvottavia tai muita rahoitusmarkkinoilla toimivia, osoittaa valvojan haluaman laatutason ja perustelee sääntelyä.

Standardin jokaisella kappaleella on oma marginaalimerkintänsä: normi, sitova, suositus, soveltamisohje/-esimerkki tai perustelu.

Normi-sanalla merkitään kappaleet, joissa viitataan muihin kuin Ratan antamiin säännöksiin, kuten lakiin, asetukseen tai EU-asetukseen.

Sitova-sanalla merkitään Ratan antama valvottavaa tai muuta rahoitusmarkkinoilla toimivaa oikeudellisesti velvoittava sääntely asioista, joista Ratalla on lakiin perustuva valtuutus antaa velvoittava määräys.

Suositus-sanalla merkitään määräyskokoelmaan sisältyvä suositusluonteinen norminanto. Suositusluonteisella ohjeistuksellaan Rata ohjaa valvottaviensa tai muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien käyttäytymistä ja linjaa keskeisiä hyvän tavan mukaisia periaatteita tai laintulkintojaan.

Soveltamisohje/-esimerkki-sanalla merkitään kappaleet, joissa annetaan normiin, sitovaan tai suositukseen liittyviä käytännön tulkinta- tai soveltamisohjeita tai esimerkkejä. Rata voi antaa sääntelyn yleisiä periaatteita avaavia käytännön soveltamisohjeita esimerkiksi erikokoisille ja -tyyppisille valvottaville. Soveltamisohjeeksi merkitään myös ne kappaleet, joissa viitataan toiseen standardiin tai saman standardin osaan.

Perustelu-sanalla merkitään ne kappaleet, jotka avaavat sääntelyn tai standardin kappaleen taustaa, tarkoitusta ja tavoitteita. Rahoitustarkastuksen yhtenä tehtävänä on edistää tietämystä rahoitusmarkkinoista, ja perustelevan tekstin kirjoittaminen standardeihin tukee omalta osaltaan tätä tehtävää.

Lisätietoja määräyskokoelmasta löytyy Ratan internetsivuilta Sääntely - Määräyskokoelma -hakemistosta.

Lisätietoja antaa organisaatioasiantuntija Liisa Koikkalainen, puhelin 010 831 5203.

Rahoitustarkastus julkaissut nyt myös englanninkielisenä selvityksensä listayhtiöiden vuoden 2006 IFRS-tilinpäätöksistä

Rata on julkaissut 11.12.2007 englanninkielisenä selvityksensä listayhtiöiden vuoden 2006 IFRS-tilinpäätöksistä (Survey on Finnish Listed Companies' 2006 IFRS Financial Statements). Selvityksestä ulkomaiset sijoittajat sekä muiden Euroopan maiden tilinpäätösvalvojat ja listayhtiöt saavat tietoa asioista, joihin Rata on kiinnittänyt huomiota tilinpäätösvalvonnassaan. Näin Rata edistää osaltaan IFRS:n yhtenäistä soveltamista Euroopassa.

Tietojen esittämisessä edelleen parannettavaa

Ratan selvityksen mukaan listayhtiöiden vuoden 2006 IFRS-tilinpäätösinformaatio on kehittynyt edelliseen vuoteen verrattuna, joskin tietojen esittämisessä on edelleen parantamisen varaa. Yhtiöiden on tarpeen kiinnittää huomiota tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden yksilöllisyyteen, jotta laatimisperiaatteista kävisi ilmi, miten niissä selvitetty asia liittyy yrityksen liiketoimintaan. Liikearvon kirjaamiseen johtaneista tekijöistä oli

Ratan selvityksen mukaan raportoitu riittävästi vain puolella yhtiöistä. Liikearvon arvonalentumistestausten herkkyysanalyysitietoja esitettiin kuitenkin edellisvuotta avoimemmin. Segmenttiraportoinnissa ei ollut havaittavissa muutosta edelliseen vuoteen nähden. Edelleenkin lähes kolmannes yhtiöistä raportoi vain yhden ensisijaisen segmentin. Yhtiöt olivat Ratan näkemyksen mukaan valinneet niukan segmenttiraportointikäytännön. Käytäntöä tulisi kuitenkin kehittää avoimempaan suuntaan.

Selvityksessä mukana myös tietoa IAS 36 Omaisuusarvon alentuminen -standardin soveltamisesta

Osana selvitystä Rata tarkasteli myös IAS 36 Omaisuusarvon alentuminen -standardin soveltamista yhtiöissä. Kyseinen standardi on keskeisessä asemassa, kun arvioidaan omaisuusarvon tasearvoja. Standardin soveltamisen käytännön ratkaisuihin, kuten arvonalentumista ennakoivien viitteiden seurannassa sekä rahavirtaa tuottavien yksiköiden ja ennakoitujen rahavirtojen määrittelyssä arvonalentumistestausta varten, oli vaihtelua eri yhtiöiden välillä. Valituilla ratkaisulla saattaa olla vaikutusta arvonalentumistestausten tuloksiin.

Tavoitteena laadukas taloudellinen informaatio

Ratan tavoitteena on edistää korkealaatuisen taloudellisen informaation antamista markkinoille sijoittajien päätöksenteon tueksi. Rata pitää tärkeänä, että yhtiöt hyödyntävät tilinpäätösinformaation kehitystyössä Ratan selvityksen havaintoja. Rata puuttuu myös jatkossa näihin asioihin osana yhtiökohtaista tilinpäätösvalvontaa.

Ratan 19.10.2007 asiasta antama lehdistötiedote ja selvitys kokonaisuudessaan sekä suomen- että englanninkielisenä löytyvät seuraavista linkeistä:

Listayhtiöiden tilinpäätösinformaatio kehittynyt - tilinpäätöksissä kuitenkin edelleen parannettavaa (Lehdistötiedote VieL/5/2007)
Selvitys listayhtiöiden vuoden 2006 IFRS-tilinpäätöksistä

Listed companies' financial statements developed – improvement still needed (Press release 5/2007)
Survey on Finnish listed companies' 2006 IFRS financial statements

Lisätietoja antaa
tilinpäätösasiantuntija Riitta Pelkonen, puhelin 010 831 5420.

Tapahtumakatsaus

Neuvonantaja Ari Voipio nimitettiin CESR-Techin puheenjohtajaksi

Neuvonantaja Ari Voipio Rahoitustarkastuksesta on nimitetty CESR:n (The Committee of European Securities Regulators) työryhmän CESR-Techin puheenjohtajaksi.

Ratan tutkimat arvopaperimarkkinoiden valvontatapaukset 2002–11/2007

	2002	2003	2004	2005	2006	30.11.2007
Tutkittu yhteensä	65	57	61	41	62	95
Keskeneräisiä	-	-	-	-	-	35
Sisäpiirintiedon väärinkäyttö	24	28	24	18	29	66
Kurssimanipulaatio	11	11	12	6	10	11

Tiedonantovelvollisuus	30	18	21	13	21	14
Muut	-	-	-	2	-	1
Tutkintapyyntö poliisille	6	7	5	1	3	2
Julkinen huomautus	-	-	-	2	-	1

Ratalla on ollut vuoden 2007 aikana tutkinnassa yhteensä 95 valvontatapausta, joista 35:n tutkinta on kesken. Vuoden 2007 aikana Rata on lähettänyt kaksi tapausta poliisitutkintaan ja antanut yhden julkisen huomautuksen. Rata on vuoden 2007 aikana saanut markkinoilta viisi ilmoitusta epäilyttävistä arvopaperikaupoista tai muista liiketoimista.
